Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Morgen maak je samen_

Controleplan 2022

Gemeente Haarlemmermeer

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Morgen maak je samen_

Gemeente Haarlemmermeer
T.a.v. de raad en het college van burgemeester en wethouders
Taurusavenue 100
2132 LS HOOFDDORP

21 juni 2022

Referentie:

Geachte leden van de raad,

Met genoegen presenteren wij u het controleplan voor de controle van uw jaarrekening over het boekjaar 2022. Net als in voorgaande jaren is kwaliteit onze basis en delen we graag hoe we werken aan kwaliteit, terwijl we uw audit vormgeven door een aanpak die wordt geleid door onze mensen en wordt gedreven door onze technologie.

Dit document geeft u een samenvattend overzicht van de manier waarop wij de controle zullen uitvoeren. De controleaanpak is gebaseerd op een brede kennis van uw gemeente en de ontwikkelingen in uw sector.

Het controleplan begint met een samenvatting voor u als raad: welke rol heeft de raad als opdrachtgever voor de controle van de jaarrekening?
Daarna komen uw en onze risicoanalyse, onze controleaanpak, belangrijke actuele ontwikkelingen en de wijze waarop we samenwerken aan bod.

Onze controleaanpak is op maat gemaakt. Uw input is belangrijk bij de totstandkoming van onze controleaanpak. De aanpak sluit tevens aan op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Met de gekozen aanpak kunnen wij u feedback geven, vertaald in praktische, uitvoerbare aanbevelingen, afgestemd op uw gemeente.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M.J.A. Koedijk RA RE
partner

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze kernboodschappen
Uw feedback
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Onze boodschappen

In dit hoofdstuk staan we stil bij onze belangrijkste boodschappen en de fundamenten van onze controle.
Ook staan we stil bij de feedback die we vanuit gemeente Haarlemmermeer hebben gekregen.

01

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze kernboodschappen
Uw feedback
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Onze kernboodschappen

Controleopdracht

Onze controleopdracht bestaat uit de controle van de jaarrekening 2022 met betrekking tot de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid (inclusief SiSa en WNT). Op basis van onze kennis verkregen tijdens de controle, stellen wij van het jaarverslag alleen vast of wij geen onjuistheden zien.

Voor ons oordeel over de rechtmatigheid van de jaarrekening zal het college u nog eind 2022 de update van het normenkader met alle te toetsen wet- en regelgeving ter kennisname voorleggen.

Uw speerpunten

Bij de uitvoering van de controle kunt u ons specifieke speerpunten meegegeven, waarover u additioneel geïnformeerd wilt worden. Tijdens de vergadering van de auditcommissie in juni 2022 zullen we deze bespreken.

Ontwikkelingen in verslaggeving en standaarden

- Rechtmatigheidsverantwoording: Het wetsvoorstel inzake de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in mei 2022 goedgekeurd door de tweede kamer. Wel is besloten dat die pas wordt ingevoerd vanaf 2023 in verband met verdere parlementaire behandeling. U heeft 2021 als pilotjaar gebruikt.

De rechtmatigheidsverantwoording maakte nog geen onderdeel uit van de jaarrekening. Wij adviseren u om de rechtmatigheidsverantwoording wel op te nemen in de jaarrekening 2022.

- Onze controleverklaring: Wij zullen op basis van de aangepaste standaard gaan rapporteren over de risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude.

Risicobeoordeling

We hebben onze risicobeoordeling uitgevoerd. De risico's zijn gelijk gebleven in vergelijking met het controleplan 2021, alleen het risico rondom prestatielevering Jeugd en Wmo (Zorg in Natura) is verlaagd van 'verhoogd' naar 'normaal'. De reden is dat we in de afgelopen jaren een stabiel beeld hebben gezien en geen onjuistheden of onzekerheden hebben aangetroffen.

Materialiteit van de controle

Als raad bepaalt u door het vaststellen van de goedkeuringstolerantie met welke nauwkeurigheid wij de jaarrekeningcontrole uitvoeren. U hebt, net als veel andere gemeenten, ervoor gekozen de goedkeuringstolerantie te stellen op het wettelijke maximum van 1% van de totale lasten. U hebt ons gevraagd alle bevindingen boven de rapporteringstolerantie van €200.000 aan u te rapporteren.

Evaluatie 2021

De jaarrekeningcontrole 2021 is goed verlopen. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, zullen we ambtelijk op 16 juni 2022 de jaarrekeningcontrole 2021 evalueren en op bepaalde aspecten van de controle concrete afspraken maken om nóg verder te verbeteren.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze kernboodschappen
Uw feedback
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Uw feedback en hoe wij die opvolgen

Onze toewijding aan het ondersteunen van kwaliteit

De ervaring die u hebt met onze dienstverlening is van cruciaal belang. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, zullen we ambtelijk op 16 juni 2022 de jaarrekeningcontrole 2021 evalueren en op bepaalde aspecten van de controle concrete afspraken maken om verder te verbeteren. Daarnaast plannen we graag een evaluatie met de auditcommissie. Vooruitlopend op deze evaluaties benoemen we alvast een viertal observaties en actiepunten die we meenemen naar die evaluaties.

1 Een gezamenlijke startnotitie

Om een mooie gestroomlijnde controle te doorlopen met zo min mogelijk verrassingen, zijn we voornemens om een ‘startnotitie’ op te stellen samen met de ambtelijke organisatie. In deze gezamenlijke startnotitie willen we de afspraken over en weer formaliseren. De startnotitie wordt getekend door de eindverantwoordelijk accountant en de gemeentesecretaris.

2 We blijven de communicatielijnen kort houden

Wij communiceren proactief met zowel de ambtelijke organisatie als de griffie en de auditcommissie. Wij zullen periodieke afstemmomenten houden in alle fasen van de controle om de (uren)voortgang te kunnen monitoren en vaktechnische vraagstukken en eventuele knelpunten te kunnen opvolgen. Dit met het doel om te waarborgen dat de raad tijdig over onze controle-verklaring en rapportages beschikt.

3 Inhoudelijke afronding van de controle voor de behandeling van de jaarstukken in het college

De jaarrekeningcontrole 2021 is goed verlopen. Wel waren er nog bevindingen en vragen in de staart van de controle waardoor er ook een Erratum op de jaarstukken is verschenen. Het gezamenlijke streven is om de jaarrekeningcontrole 2022 afgerond te hebben voor behandeling van de jaarstukken in het college.

4 Plannen van *kick-off meetings* bij eindejaarscontrole

Met de organisatie hebben we afgesproken om de zogenaamde *kick-off meetings* (startbesprekingen per jaarrekeningpost) nog slimmer in te richten. Dit betekent dat wij niet bij aanvang van de werkzaamheden maar op een later moment het gesprek met de organisatie aangaan om zo mogelijke bevindingen ook meteen mee te nemen in de besprekingen.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

02

Onze controleaanpak

Dit hoofdstuk is bedoeld om u een duidelijk overzicht te geven van de wijze waarop wij de controle van de jaarrekening van gemeente Haarlemmermeer uitvoeren. Dit omvat inzichten in materialiteit, reikwijdte, normenkader, controlefilosofie, controlerisico's, IT-aanpak en risico's rondom fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Materialiteit

De reikwijdte van de controle en de materialiteit nader toegelicht

Diepgang van de controle

Wij hebben de diepgang van onze controle zo ontworpen dat een controle van hoge kwaliteit kan worden uitgevoerd met als doel om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen ter ondersteuning van ons oordeel.

	≤ 1%	≤ 3%	≥ 3%	≥ 10%
Fouten	Goedkeurend	Beperking	Afkeuring	Afkeuring
Onzekerheden	Goedkeurend		Beperking	Oordeelonthouding

Materialiteit is bepaald op €5.247.000

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door de toepassing van de materialiteit. Wij stellen bepaalde kwantitatieve drempels voor materialiteit vast. Op basis van deze drempels, en vanuit kwalitatieve overwegingen, hebben wij de aard, het tijdschema en de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden voor de individuele jaarrekeningposten en toelichtingen in de jaarrekening kunnen vaststellen en het effect van geïdentificeerde onjuistheden op ons oordeel kunnen beoordelen.

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstolerantie wij hanteren. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden bedraagt de goedkeuringstolerantie maximaal 1% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan reserves) voor fouten en 3% voor onzekerheden. Als raad kunt u besluiten de accountant te vragen de jaarrekening met een lagere goedkeuringstolerantie te controleren. Dit hebt u niet gedaan. De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel is onderstaand weergegeven.

Soort tolerantie	
Goedkeuringstolerantie	€5.247.000 (2021: €4.948.000)
Uitvoeringstolerantie	€3.935.000 (2021: €3.711.000)
Rapporteringstolerantie	€200.000 (2021: €200.000)
Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Single information, Single audit (SiSa)	

Herziening van de materialiteit naarmate de controle vordert

We evalueren onze beoordeling van de materialiteit het gehele jaar door om veranderingen in uw gemeente en haar financiële prestaties weer te geven.

Wet Normering Topinkomens

Voor de controle op de bijlage Wet Normering Topinkomens gelden de toleranties zoals jaarlijks gepubliceerd in het Controleprotocol WNT op www.topinkomens.nl. De betreffende toleranties variëren van 0 (in geval van wel/niet opnemen functionarissen) tot enkele duizenden euro's ten aanzien van onjuistheden in de verantwoording.

Single information, Single audit (SiSa)

Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af over van ministeries en provincies ontvangen specifieke uitkeringen. De goedkeurings- en uitvoeringstolerantie zijn gelijk aan die voor de jaarrekening. De rapporteringstolerantie wijkt af van de jaarrekening:

- Voor regelingen < €125.000: € 12.500.
- Voor regelingen > €125.000 en < €1.000.000: 10% van de omvangsbasis van de specifieke uitkering.
- Voor regelingen > €1.000.000: €125.000.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen

Inhoudsopgave

Begeleidende brief 1
Inhoudsopgave 2
Onze boodschappen 3
Onze kernboodschappen 4
Uw feedback 5
Onze controleaanpak 6
Materialiteit 7
Reikwijdte van de controle 8
Normenkader 2021 9
Controlefilosofie 10
Controlerisico's 11
IT-aanpak 12
Fraude en niet-naleving 13
Onze controleverklaring 14
Communicatie 15
Ons team 16
Controleplanning 17
Bijlagen 18
Vereiste communicatie 19
Verantwoordelijkheden 20
Onze 'audit tools' 21
Afhankelijkheid van derden 22

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Reikwijdte van de controle

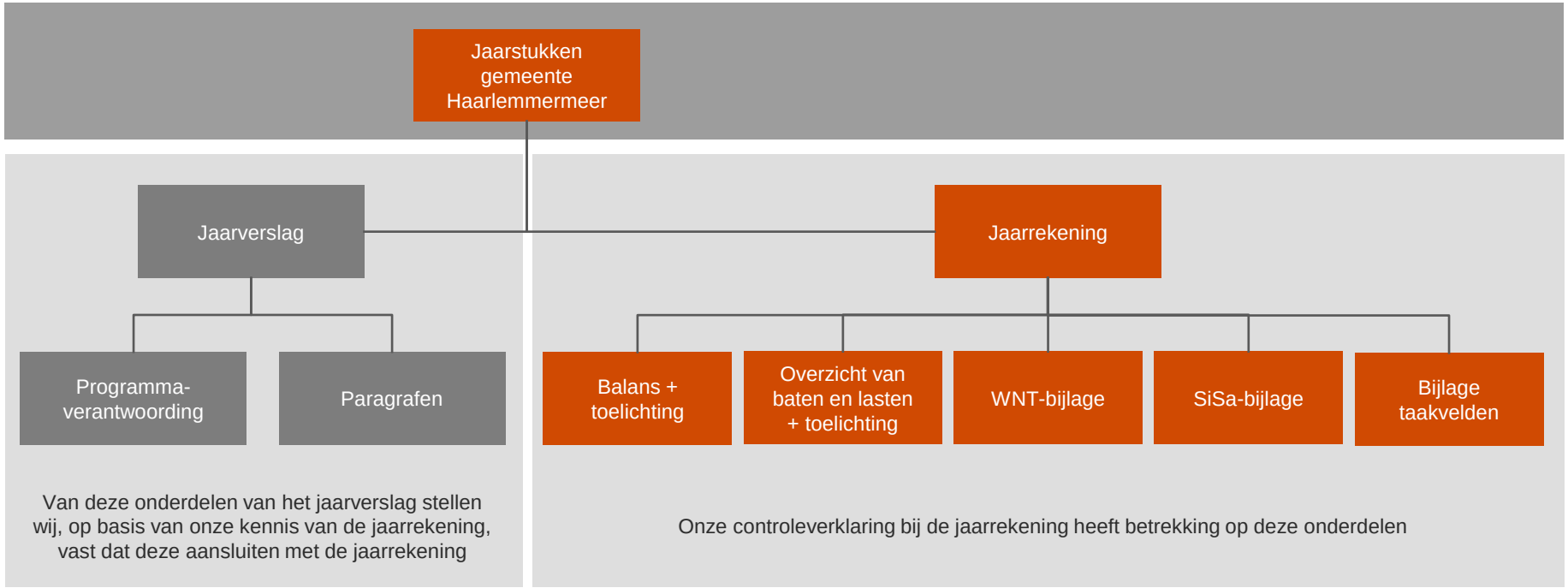
U hebt ons verzocht de jaarrekening 2022 van gemeente Haarlemmermeer te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, die wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. Onderstaand hebben wij daarom weergegeven op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle betrekken.

Speerpunten van de Raad geïncorporeerd in onze controleaanpak

Als raad kunt u ons speerpunten meegeven bij de uitvoering van de controle. Dit zullen we bespreken tijdens de vergadering van de auditcommissie in juni 2022.

We adviseren om de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening 2022.

Het wetsvoorstel inzake de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in mei 2022 goedgekeurd door de tweede kamer. Wel is besloten dat het pas wordt ingevoerd vanaf 2023 in verband met verdere parlementaire behandeling. U heeft 2021 als pilotjaar gebruikt. Echter maakte de rechtmatigheidsverantwoording nog geen onderdeel uit van de jaarrekening. Wij adviseren u om de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening 2022.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Het normenkader als meetlat voor de controle

In onze controleverklaring geven wij tevens een oordeel over de rechtmatigheid van de jaarrekening. De rechtmatigheid omvat drie aanvullende aspecten:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten?
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Specifiek ten aanzien van het voorwaardencriterium geldt dat u als gemeente voor een deel zelf bepaalt welke wet- en regelgeving betrokken wordt in de controle. Deze wet- en regelgeving wordt vastgelegd in het normenkader.

Het normenkader wordt momenteel geactualiseerd door de ambtelijke organisatie en zal in het najaar van 2022 door de raad worden vastgesteld.

Onderstaand hebben wij weergegeven welke keuzes u als gemeente hebt ten aanzien van wat wel en wat niet in het normenkader dient te worden opgenomen. Wij adviseren om alleen de verplichte onderdelen op te nemen.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Onze controlefilosofie

Onze controleaanpak is naast het controleren van de jaarrekening gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het 'drielijnen'-model. Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen:

De derde lijn vanuit het 3LM bestaat bij gemeente Haarlemmermeer uit de auditfunctie waaronder ook de VIC-functie en Corporate Control als toezichthouder op het systeem van control. De VIC-adviseurs voeren interne controles uit, c.q. coördineert controles op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel kritische processen. Daarnaast adviseren zij, samen met de corporate controller, over verbeteringen in de eerste en de tweede lijn. Naast de VIC-functie en Audit bestaat Corporate Control uit de organisatie brede Corporate Control functie en Informatie- en gegevensbeveiliging (en sturing op opvolging IT-audit bevindingen).

	1e lijn Lijnmanagement	2e lijn Ondersteuning	3e lijn Verbijzonderde Interne controlefunctie
	Afdelingen (inclusief Financiën)	Financiën en Control	Verbijzonderde Interne Controle
Gemeente	• Primair verantwoordelijk voor getrouwheid en rechtmatigheid transacties binnen eigen processen. • Verantwoordelijk voor kwalitatieve analyse en toelichting P&C-producten.	• Ondersteunt de afdelingen bij de optimalisering van de primaire processen. • De bedrijfsvoeringsclusters voeren bij de administratieve verwerking een aantal primaire controles uit op de 1e lijn.	• De VIC voert interne controles uit op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel kritische processen. • Adviseert over verbetering in de 1e en 2e lijn
PwC	• Adviseert (met de VIC) preventieve interne controlemaatregelen in het primaire proces • Geeft feedback om leesbaarheid/ informatiewaarde P&C-documenten te verhogen.	• Adviseert preventieve interne controlemaatregelen in het ondersteunende proces en de IT. • Geeft adviezen om effectiviteit control-werkzaamheden te vergroten.	• Adviseur/klankbord om te komen tot een effectieve en efficiënte controleaanpak. • Maakt waar mogelijk gebruik van de werkzaamheden van de VIC.

Wij rapporteren via het push-leftprincipe

Het push-leftprincipe is erop gericht de interne beheersing in de eerste en tweede lijn te optimaliseren. Dit vanuit het uitgangspunt dat fouten voorkomen beter is dan achteraf constateren. Indien er tekortkomingen zijn in de interne beheersing in de eerste en tweede lijn, dan zullen wij deze daarom rapporteren als bevinding, ook als deze in de derde lijn met interne controles ondervangen wordt.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Controlerisico’s

Overzicht van de significante en overige verhoogde controlerisico’s

Op basis van onze kennis van uw organisatie hebben wij de controlerisico's in kaart gebracht, met als doel controleprocedures te ontwerpen waarmee de mogelijke onjuistheden in de jaarrekening kunnen worden opgespoord.
De frauderisico’s zijn inherente landelijke risico’s. Wij hebben geen indicatie dat dit bij gemeente Haarlemmermeer speelt. Onderstaande tabel bevat een samenvatting van alle verhoogde risico’s.

Samenvattend is onze inschatting dat het controlerisico verbonden aan gemeente Haarlemmermeer is gedaald ten opzichte van vorig jaar. De risico’s zijn gelijk in vergelijking met het controleplan 2021. Enkel het risico rondom prestatielevering Jeugd en Wmo (Zorg in Natura) is verlaagd van ‘verhoogd’ naar ‘normaal’ omdat we in de afgelopen jaren een stabiel beeld aantreffen en geen onjuistheden of onzekerheden waren te rapporteren.

Inherente risico	Type risico	Risiconiveau dit jaar	Risiconiveau vorig jaar
Managementbeïnvloeding: Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door management	Fraude, vanuit beroepsregels verplicht	Normaal – Significant	Normaal – Significant
Waardering voorraden: Het risico in relatie tot de waardering van de grondexploitaties	Fraude, vanuit beroepsregels verplicht	Normaal – Significant	Normaal – Significant
Rechtmatigheid van de aanbestedingen: Het risico van het niet nakomen van aanbestedingsrichtlijnen	Sectorspecifiek	Normaal – Significant	Normaal – Significant
Aanbestedingen: het risico dat aanbestedingen worden gegund aan bevriende partijen	Sectorspecifiek	Normaal – Significant	Normaal – Significant
Grondverkopen: het risico van niet zakelijke transacties bij grondverkopen	Sectorspecifiek	Normaal – Significant	Normaal – Significant
Sociaal domein: het risico rondom prestatielevering	Sectorspecifiek	Normaal – Significant	Normaal – Significant

Managementbeïnvloeding: Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door management

Achtergrond

Hoewel het risico van het doorbreken van interne beheersings-maatregelen door het management van entiteit tot entiteit zal verschillen, is het risico bij alle entiteiten aanwezig en tevens significant, in overeenstemming met ISA 240.

Belangrijkste observaties voor dit risico

Het risico van het doorbreken van interne beheersings-maatregelen door het management wordt beïnvloed door:

- schattingen als (debiteuren) voorzieningen, bijzondere waardevermindering;
- handmatige journaalposten.

Interne beheersing

De directie van de gemeente heeft een goede ethische houding ten opzichte van haar medewerkers en integriteit is een veelbesproken onderwerp binnen de gemeente.

Onze controleaanpak

- Journaalposten controleren onder andere door gebruik van data-analyse.
- Detailcontrole niet-routinematige boekingen.
- Onvoorspelbaar item in de controleaanpak door het uitvoeren van niet-routinematige controlewerkzaamheden met een focus op fraude.
- Wij bespreken en beoordelen meldingen inzake integriteit en non-compliance met wet- en regelgeving.

Audit tools

Voor de controle van de journaalposten zetten wij onze data-analysetool Halo for Journals in.

Waardering voorraden: Het risico in relatie tot de waardering van de grondexploitaties

Achtergrond

De waardering van grondexploitaties is afhankelijk van inschattingen van toekomstige kosten en opbrengsten en daarmee in haar aard vatbaar voor fouten, omdat er sprake is van een relatief grote schattingsonzekerheid.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De kans is aanwezig door een hoge mate van subjectiviteit en de constant veranderende macro-economische omstandigheden. Gemaakte inschattingen kunnen van moment tot moment verschillen.

Interne beheersingsmaatregelen

- Functiescheiding tussen de afdeling grondzaken en de financiële administratie.
- Aan- en verkoop van gronden wordt vastgelegd door de raad middels een besluit.
- Kostenfacturen inzake grondexploitaties worden geautoriseerd door bevoegde mandaathouders.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente Haarlemmermeer met betrekking tot de grondexploitaties.
- Controle op de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten en in grondexploitaties.
- Controle van de gehanteerde uitgangspunten en parameters ten behoeve van de waardering.
- Controle op de volledigheid van de verliesvoorziening voorraden.

Rechtmatigheid van de aanbestedingen: Het risico van het niet nakomen van aanbestedingsrichtlijnen

Achtergrond

Het betreft hier de naleving van complexe regelgeving. Bij het niet (volledig) naleven van (EU-)aanbestedingsregelgeving ontstaat er direct een onrechtmatigheid die meeweegt in ons oordeel bij de jaarrekening.

Belangrijkste observaties voor dit risico

Door de centrale inkoopfunctie en gespecialiseerde functionarissen binnen de gemeente zien wij een middelmatig risico op het niet naleven van de aanbestedingsrichtlijnen.

Interne beheersingsmaatregelen

- Het opstellen van de jaarlijkse crediteurenspendanalyse.
- Interne beheersing rondom het inkoopproces.
- Offerteprocedures.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente Haarlemmermeer met betrekking tot de inkopen en de aanbestedingstrajecten.
- Controle op de naleving van de aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse.

Aanbestedingen: het risico dat aanbestedingen worden gegund aan bevriende partijen

Achtergrond

Gelet op het feit dat de overheidssector als een sector met verhoogd risico is aangemerkt in NBA-handreiking 1137 corruptie en omkoping, is de waarschijnlijkheid op hoog ingeschat.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De omvang van de inkopen is materieel voor de jaarrekening. Daarnaast blijkt uit de media dat opdrachtnemers bereid zijn om forse bedragen te betalen om opdrachten bij overheden binnen te halen. Daarnaast is er sprake van naleving van complexe regelgeving. Het risico betreft dus het gunnen van aanbestedingen aan bevriende partijen, tegen een mogelijke betaling. Hierdoor worden interne procedures en wet –en regelgeving inzake aanbestedingen niet nageleefd.

Interne beheersingsmaatregelen

- Het opstellen van de jaarlijkse crediteurenspendanalyse.
- Interne beheersing rondom het inkoopproces.
- Naleving van interne aanbestedingsprocedures waaronder offerteprocedures.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente Haarlemmermeer met betrekking tot de inkopen en de aanbestedingstrajecten.
- Controle op de naleving van de aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse.
- Specifieke controle ten aanzien van de autorisaties en functie-scheidingen rondom geselecteerde deelwaarnemingen, kortom de naleving van interne aanbestedingsprocedures.

Grondverkopen: het risico van niet zakelijke transacties bij grondverkopen

Achtergrond

Omdat er geen vaste kaders zijn en grondprijzen zowel in de tijd veranderen alsook afhankelijk zijn van vele zaken (ligging, bestemming, omvang, etc.) bestaat er de gelegenheid een niet-marktconforme prijs overeen te komen. Zolang de kwaliteit van het project er niet onder lijdt, kan er mogelijk ook sprake zijn van rationalisatie. Of er druk is, hangt af van de persoon betrokken bij de transactie.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De omvang van opbrengsten uit grondexploitaties is materieel voor de jaarrekening. Ook individuele transacties kunnen materieel zijn voor de jaarrekening.

Interne beheersingsmaatregelen

Er is functiescheiding tussen de afdeling grondzaken en de financiële administratie.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente Haarlemmermeer met betrekking tot verkopen van onroerend goed.
- Uitvoeren van deelwaarnemingen op materiële verkoop-transacties.
- Controle op de marktconformiteit van de gehanteerde verkoop-prijzen.

Sociaal domein: het risico rondom prestatielevering

Achtergrond

De gemeente betaalt zorg uit op basis van de door zorgleveranciers uitgevoerde zorgtaken en met betrekking tot verstrekte pgb-budgetten. Het is moeilijk grip te krijgen op de levering van de zorgtaken.

Belangrijkste observaties voor dit risico

De door de gemeente betaalde zorg wordt volledig uitgevoerd door zorgaanbieders in de regio. De gemeente heeft niet realtime volledig zicht op de werkzaamheden die door de zorgaanbieders worden uitgevoerd. De kans op fouten met betrekking tot de zorgprestatie is hierdoor aanwezig.

Interne beheersingsmaatregelen

Voor het sociaal domein geldt dat wordt gesteund op verbijzonderde interne controles rondom prestatielevering en tussentijdse afstemming met zorgleveranciers. De gemeente is dus minder afhankelijk van de productieverantwoordingen van de instellingen. De volgende randvoorwaarden zijn hierbij leidend :

- tussentijdse afstemming met instellingen met een (verwachte) productie van > €125.000;
- voortzetting afgesproken interne controlemaatregelen inclusief uitgebreide toets op het aspect ‘prestatielevering’;
- verantwoording op basis van voorlopige productierapportages.

Onze controleaanpak

- Beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersing van gemeente Haarlemmermeer met betrekking tot de lasten sociaal domein.
- Uitvoering van deelwaarnemingen om de rechtmatigheid van de toekenning van zorg en de juistheid van de gefactureerde bedragen te controleren. De deelwaarnemingen worden afgeleid van de reeds verrichte kwaliteitstoetsen die zijn uitgevoerd door de organisatie.
- Met betrekking tot de prestatielevering maken we gebruik van de productieverantwoordingen van zorgleveranciers en de bijbehorende controleverklaringen.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

IT-aanpak

De impact van IT-risico's en IT General Controls op onze controleaanpak

De IT General Controls ('ITGC') zijn het beleid en de procedures die worden gebruikt om de IT-omgeving en de IT-activiteiten te beheren, en het proces van geautomatiseerde applicatiecontroles en geautomatiseerde accountingprocedures die afhankelijk zijn van computerprocessen te garanderen. We hebben ook ITGC's geëvalueerd, omdat bepaalde handmatige beheersmaatregelen en rapporten afhankelijk zijn van systeemgenereerde informatie. In onze controle noemen we dit IT-afhankelijkheden.

De 'scoping' rondom de IT-audit nader toegelicht

Wij hebben applicatiesystemen, datawarehouses, rapportages en lagen van ondersteunende IT-infrastructuur beoordeeld. Die transacties leiden uiteindelijk tot verslaglegging in de jaarrekening. Derhalve kunnen deze systemen en de IT-infrastructuur (of een deel daarvan) van belang zijn voor de controle. De volgende systemen zijn in scope voor de jaarrekeningcontrole: a) de financiële administratie (E1), de uitkeringsadministratie (SAM) en c) de personeels- en salarisadministratie (ADP).

We gaan een stap maken in de digitalisering van de controle

In ons controleplan hebben wij aangegeven dat 2021 een implementatiejaar wordt voor het Continuous Monitoring Platform ('CMP'). De uitgesproken wens van auditcommissie, directie, cluster Corporate Control en onszelf was om CMP in het eerste kwartaal van 2022 'live' te hebben. Dat is niet gelukt, maar de ambitie van zowel cluster Corporate Control als PwC is om het CMP in de zomer van 2022 wél 'live' te laten gaan. Momenteel voeren wij gesprekken met de organisatie over de voortgang van de implementatie.

Het CMP monitort automatisch ingerichte controles in de IT-infrastructuur en applicaties en geeft realtime inzicht in de uitzonderingen daarop. Zo monitort het CMP of er geen signaleringen zijn op de ingerichte monitors voor de rechtmatigheidsverantwoording en de getrouwheid van de jaarrekening. Een dashboard geeft inzicht in de afwijkingen zodat direct op dit soort situaties geacteerd kan worden met een workflow-functionaliteit. Deze functionaliteit documenteert bovendien de uitgevoerde handelingen. De VIC kan vervolgens vaststellen of deze uitzonderingen adequaat zijn opgevolgd.

We zullen ons focussen op de verbeteringen rondom de beheersing van de IT-omgeving

In onze board letter 2021, hebben we de raad geïnformeerd over dat de gewenste ontwikkeling in de beheersing van de IT-omgeving achterbleef. Onze kernboodschap was dat de volwassenheid van de IT-beheerprocessen nog niet toereikend was en dat de beheersing van de IT-omgeving ook in de tweede lijn en de derde lijn nog onvoldoende aandacht had. Er resteerde nog negen detailbevindingen waarvan vijf met prioriteit 'hoog'.

Deze onwenselijk situatie is benadrukt en erkend door zowel directie als college en (met name) sinds december 2021 is er initiatief genomen om de gewenste ontwikkeling een impuls te geven. De diverse detailbevindingen zijn belegd en vervolgacties zijn geconcretiseerd. Bij de interim-controle van 2022 zullen we met uw organisatie bespreken in hoeverre de gewenste vooruitgang ook is gerealiseerd en daarover zullen we rapporteren in de boardletter.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Het risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving nader uiteengezet

Ons beeld van uw risicobeoordelings- en -beheersingsproces op het gebied van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Allereerst willen wij inzicht krijgen in uw risicobeoordeling en uw proces om de risico's vast te stellen, te beheersen en te communiceren op het gebied van fraude, omkoping, corruptie en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In dit verband willen wij een robuuste dialoog voeren met de directie, het college van burgemeester en wethouders en de auditcommissie over uw risicobeoordelings- en -beheersingsproces.

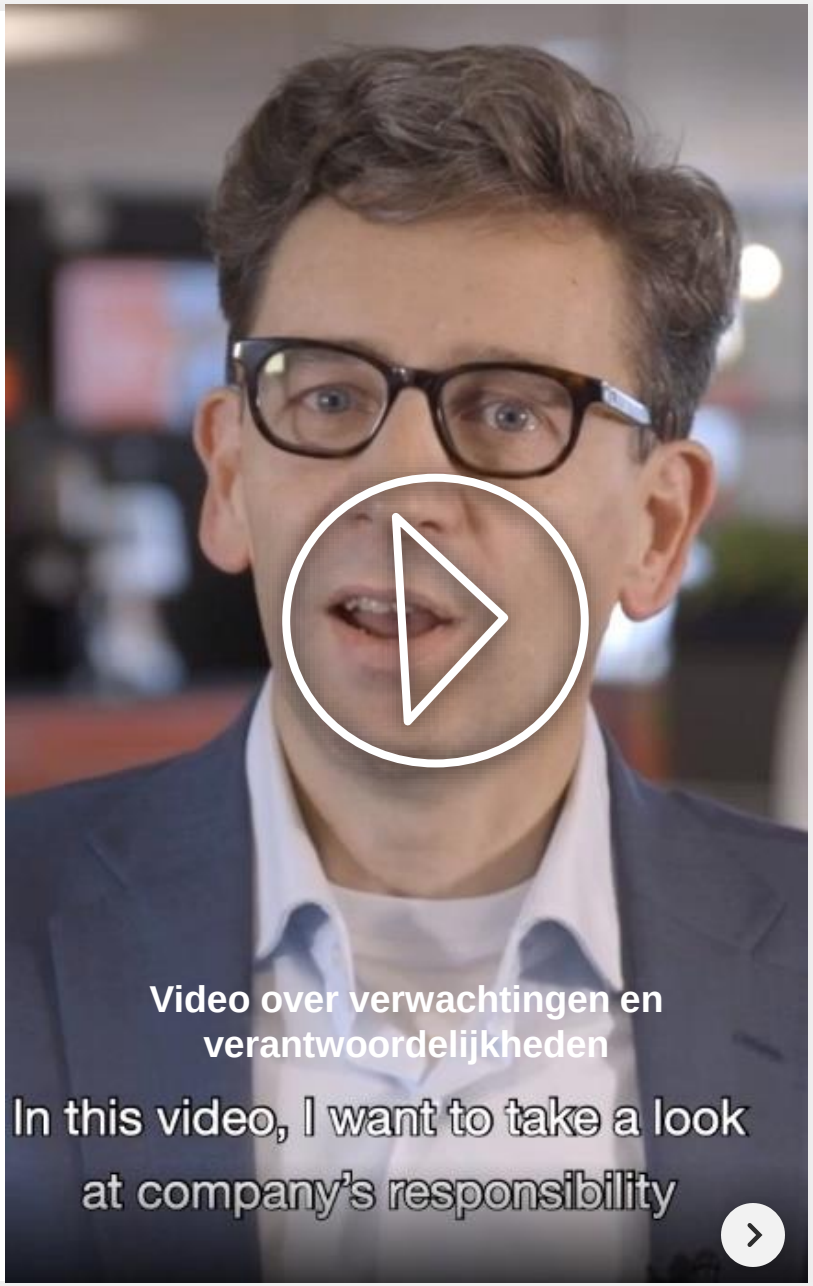
Wat we van uw organisatie mogen verwachten

De video hiernaast legt uit wat we mogen verwachten van een organisatie als de uwe, waarin goed bestuur belangrijk is om fraude te voorkomen en op te sporen. De video belicht de verantwoordelijkheden van de organisatie en hoe u dit kunt aanpakken.

Onze observaties en risicobeoordeling

We willen graag de volgende observatie van uw risicobeoordelings- en -beheersingsproces met u delen op het gebied van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving:

- Gemeente Haarlemmermeer beschikt over een gedragscode en klokkenluidersregeling. Meldingen die via de klokkenluidersmeldpunten binnenkomen worden onderzocht.

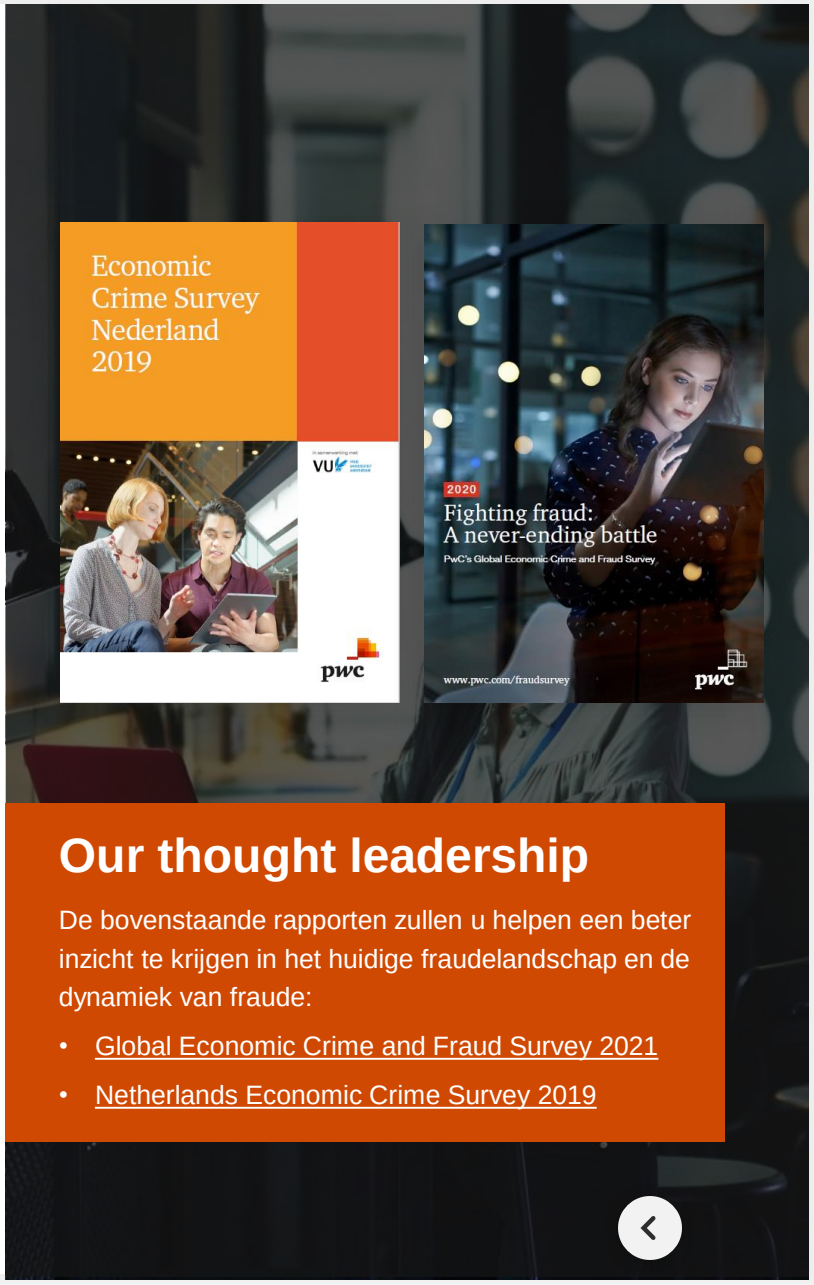
Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Het risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving nader uiteengezet

- Gemeente Haarlemmermeer beschikt over een informeel proces voor het vaststellen en beoordelen van het risico van fraude, omkoping en corruptie, voor het beheersen van deze risico's en voor tijdige opvolging van (aanwijzingen voor) fraudegevallen.
  Uw organisatie is zich bewust van risico's ten aanzien van fraude en heeft dit bij een aantal processen ook geïntegreerd in de (interne) controles.
- Wel adviseren we gemeente Haarlemmermeer om minimaal eenmaal per jaar een gedegen frauderisicoanalyse uit te voeren en daarin tevens aandacht te besteden aan risico's op het niet naleven van wet- en regelgeving en maatregelen op te zetten en te implementeren om risico's te beheersen en te mitigeren. De frauderisicobeoordeling en maatregelen ter voorkoming van mogelijke fraude zijn niet formeel goedgekeurd door de raad, en er vindt nog geen (periodieke) rapportage plaats aan de raad inzake frauderisico's.
- Gemeente Haarlemmermeer beschikt niet over een geformaliseerd proces voor het identificeren en bewaken van de wet- en regelgeving die op de organisatie van toepassing is en voor het garanderen van de zekerheid daarvan, voor het beoordelen van het risico van niet-naleving en het beheersen daarvan, en voor de opvolging van (mogelijke) niet-naleving. Naleving van relevante wet- en regelgeving is opgenomen in de verschillende interne controlewerkzaamheden van de organisatie.

In 2022 zullen wij in onze controleverklaring rapporteren over de risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Op de volgende slide geven wij u hier nadere informatie over.

Our thought leadership

De bovenstaande rapporten zullen u helpen een beter inzicht te krijgen in het huidige fraudelandschap en de dynamiek van fraude:

- Global Economic Crime and Fraud Survey 2021
- Netherlands Economic Crime Survey 2019

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Normenkader 2021
Controlefilosofie
Controlerisico's
IT-aanpak
Fraude en niet-naleving
Onze controleverklaring
Communicatie
Bijlagen

Onze controleverklaring

Aanstaande wijzigingen in de controleverklaring inzake fraude

Achtergrond

In december 2021 heeft de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (‘NBA’) wijzigingen in controlestandaard 700 aangebracht. De wijzigingen betreffen de uitgebreide rapportage door accountants over de verrichte werkzaamheden op het gebied van fraude en continuïteit in de controleverklaring van controles in het Wta-domein. De wijzigingen gaan in voor controles van boekjaren die aanvangen op of na 15 december 2021. Deze wijzigingen hebben dus ook gevolgen voor de controleverklaring die wij verstrekken bij de jaarrekening van gemeente Haarlemmermeer. Het is belangrijk dat we ons hier gezamenlijk op voorbereiden.

Fraude

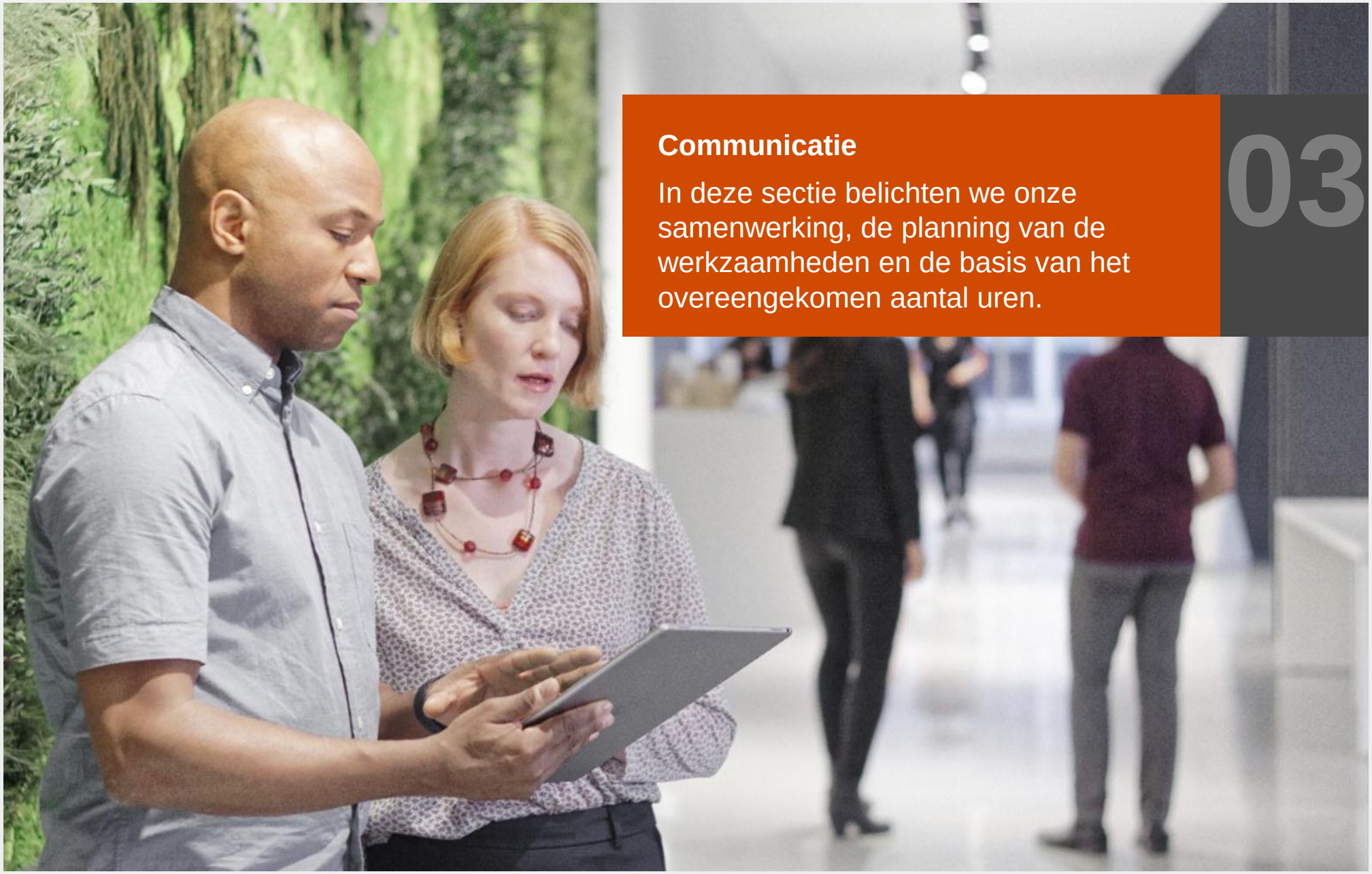
Wij zullen op basis van de aangepaste standaard gaan rapporteren over de risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Ten behoeve daarvan zullen we het fraudepreventieprogramma van gemeente Haarlemmermeer onderzoeken, waaronder:

- de implementatie van een gedragscode met ethische gedragsregels voor het creëren van een cultuur van eerlijkheid;
- de door het management uitgevoerde frauderisicoanalyse;
- de maatregelen van interne beheersing die getroffen zijn om specifieke frauderisico’s af te dekken;
- de wijze waarop het management opvolging geeft aan meldingen van klokkenluiders of andere signalen van fraude;
- het opstellen van een redresplan en het uitvoeren en monitoren van de acties.

Wij adviseren u te beoordelen wat de kwaliteit is van uw fraudepreventie-programma en indien nodig tijdig maatregelen te treffen om de kwaliteit van dit programma te verbeteren aangezien de kwaliteit van dit programma mede bepalend is voor de bevindingen die wij in de controleverklaring zullen (moeten) rapporteren.

Wij adviseren u ook om hierover zelf in de risicoparagraaf in uw jaarverslag te rapporteren zodat wij hier in onze controleverklaring naar kunnen verwijzen en wij de door u gerapporteerde informatie kunnen bevestigen.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Ons team
Controleplanning
Bijlagen

Communicatie

In deze sectie belichten we onze samenwerking, de planning van de werkzaamheden en de basis van het overeengekomen aantal uren.

03

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Ons team
Controleplanning
Bijlagen

Ons team

Een betrokken en ervaren controleteam

Ons team is vastbesloten om altijd voor u beschikbaar te zijn.

In de figuur hiernaast vermelden we de belangrijkste leden van ons ervaren controleteam met hun rollen en contactgegevens, zodat u hen op elk moment kunt bereiken. Een gedeelte van het team is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, maar we zullen waarborgen treffen dat er een goede overdracht plaatsvindt.

Uw feedback vertalen in verbeteracties

Een open en eerlijke evaluatie is belangrijk voor de optimalisatie van de dienstverlening die wij bieden, en dat is ook belangrijk voor u. Via een evaluatiegesprek met uw ambtelijke organisatie hebben wij u gevraagd naar uw ervaringen en uw suggesties voor verbetering. We hechten veel waarde aan het continueren van onze open communicatie met u en vertalen uw feedback in verbeterpunten en relevante acties. We verwijzen tevens naar de slide waarin we de feedback vanuit de voorgaande controle hebben verwerkt in het controleplan dat nu voorligt.

Wij maken gebruik van experts

Bepaalde gebieden vragen mogelijk om aanvullende expertise die verdergaat dan de traditionele controlemiddelen. Gedurende de controle maken we, waar nodig, gebruik van onze experts om de belangrijkste gebieden van uw bedrijfsrisico's te evalueren, zoals pensioenen, financiële instrumenten, WNT, SiSa en Sociale Zaken. Deze specialisten zorgen ervoor dat we over de juiste middelen beschikken om onze controledoelstellingen te realiseren. Op basis van hun *best practice*-kennis zal ons team standpunten geven met betrekking tot de organisatie, de industrie en de naleving van de regelgeving.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Ons team
Controleplanning
Bijlagen

Controleplanning

Een overzichtelijk controleproces

We faseren onze controle zo gelijkmatig mogelijk gedurende het jaar en besteden veel tijd aan het begrijpen van wijzigingen in de controleomgeving, het testen van tussentijdse saldi en het bespreken van mogelijke transacties en accountingkwesties. Ons doel is om tijdig (complexe) accountingonderwerpen te bespreken, te testen en op te lossen wanneer deze zich voordoen en ruim voor het einde van het jaar. In onderstaande tabel is de planning voor de jaarrekeningcontrole 2022 gevisualiseerd.

Juni

Planningsfase

- Bespreken controleplan
- Kennisnemen ontwikkelingen gemeente
- Opzetten en bespreken risicoanalyse
- Controleplanning opstellen
- Afspraken met organisatie maken over planning en oplevering
- Opzet algemene IT-beheersing beoordelen

Opdrachtbevestiging *raad*
Controleplan *raad*
Startnotitie *directie*

Oktober

Interim-controle

- Bespreken opzet financiële processen
- Vaststellen of processen in de praktijk ook bestaan zoals ze beschreven zijn
- Gegevensgerichte controles op de (kritieke) processen tot en met tweede VIC periode

Managementletter *college*
Boardletter *raad*

November - December

Vroegtijdige zekerheid

- Gegevensgerichte controles op de (kritieke) processen tot en met 31 oktober
- Bespreken risicovolle dossiers met organisatie/directie ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole
- Met de organisatie op te leveren specificaties jaarrekeningcontrole bespreken

Maart - mei

Eindejaarscontrole

- Uitvoeren jaarrekeningcontrole
- Controle van derden ontvangen verantwoordingen
- Gegevensgerichte controle op de processen tot en met 31 december
- Bespreken uitkomsten controle
- Controleaanpassingen in definitieve jaarrekening
- Bespreken accountantsverslag met organisatie, college en raad (auditcommissie)
- Evaluatie

Accountantsverslag *raad*
Controleverklaring *raad*

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Ons team
Controleplanning
Bijlagen

Onze samenwerking tijdens de controle

Een overzichtelijk controleproces en een constructieve samenwerking

De controle van de jaarrekening van gemeente Haarlemmermeer vereist voldoende tijd en aandacht van teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn voorgeschreven in het rapport 'In het publiek belang', geven wij hiernaast een samenvatting van het aantal uren dat PwC Nederland verwacht te besteden aan de controle over 2022.

Geen bedreigingen inzake onze onafhankelijkheid geïdentificeerd

Het Nederlands recht en ons interne beleid verplichten ons onze onafhankelijkheid actief te beschermen. Om onze onafhankelijkheid te garanderen, controleren wij onder meer - vooraf - dat elk controleverzoek en verzoek om controleverwante en niet-controlediensten onze onafhankelijkheid niet in gevaar brengt, in overeenstemming met de huidige externe regelgeving en vragen, zoals afgesproken, daarnaast alle verzoeken ter goedkeuring voor aan de Auditcommissie.

Er zijn geen andere controles of controleverwante en niet-controlediensten die u ons gevraagd heeft te verrichten bij de controle van 2022, met uitzondering van de overeengekomen specifieke werkzaamheden in relatie tot de verantwoording fractievergoedingen.

Wij hebben geconcludeerd dat deze en eerdere opdrachten geen bedreiging zijn voor onze onafhankelijkheid als accountant van uw gemeente. Tevens hebben alle teamleden betrokken bij de controle van de gemeente verklaard persoonlijk onafhankelijk te zijn van de gemeente.

We ervaren wederom een constructieve samenwerking tijdens het controleproces

We ervaren tijdens de start van de controle wederom een constructieve samenwerking met uw organisatie. In de afgelopen jaren hebben we ondanks het op afstand werken korte communicatielijnen gehad. Wij zullen in het komende jaar zowel op afstand als op locatie werken en dat doen we op evenwichtige wijze. We ervaren een open en fijne cultuur. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, zullen we ambtelijk op 16 juni 2022 de jaarrekeningcontrole 2021 evalueren en op bepaalde aspecten van de controle concrete afspraken maken om nóg verder te verbeteren. Een definitieve inschatting van de uren volgt in een honorarium brief.

Functie	Totaal geplande uren	%
Partner	110	4
(Senior) manager	390	18
Overige teamleden	1.600	78
Totaal	**2.100*^**	**100**

** Inclusief de uren besteed door de afdelingen waaraan we werkzaamheden uitbesteden zoals het 'Delivery Center', het 'Competence Center' en 'Audit Support' (ongeveer 400 uur).*

^ Exclusief scope uitbreidingen m.b.t. de SiSa-regelingen

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

04

Bijlagen

In deze sectie hebben we de bijlagen opgenomen waaronder de vereiste communicatie, en de verantwoordelijk-heden van het college, de raad en ons als externe accountant. Tot slot staan we stil bij de ‘audit tools’ die we inzetten gedurende de controle van gemeente Haarlemmermeer.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Door controlestandaarden vereiste communicatie

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle aan u rapporteren. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Boardletter	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's		●	●

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college en de raad voor de jaarrekening

Het college is verantwoordelijk voor:

- het opstellen en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ('BBV') en het bepaalde bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT');
- de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen; en voor
- interne beheersingsmaatregelen die het college noodzakelijk acht om een jaarrekening te kunnen opstellen die geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

De raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van de financiële verslaggeving door de gemeente.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controle-opdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen die een basis voor onze verklaring biedt.

Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen. Redelijke zekerheid betekent een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor wij mogelijk niet alle materiële onjuistheden ontdekken. Onjuistheden kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten. Zij worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

Materialiteit heeft gevolgen voor de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van vastgestelde onjuistheden op onze verklaring.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het college

Deze bestaan uit:

- het identificeren en bewaken van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de entiteit en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het risico van fraude door het bespreken van prikkels en pressiepunten, kansen, en instellingen en rationaliseringen, evenals het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het ontwerpen en implementeren van programma's en beheersings-maatregelen om fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving te voorkomen, te bestrijden en op te sporen;
- ervoor zorgen dat de cultuur en de omgeving van de entiteit eerlijkheid en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de entiteit worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, en dat deze voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van vermeende of vermoede misstanden die onder de aandacht van het college zijn gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met governance, dat wil zeggen de raad

Deze bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het evalueren van de beoordeling door het management van de risico's in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving, implementatie van passende maatregelen en zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- ervoor zorgen dat het college passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te bestrijden en te voorkomen en om werknemers en andere stakeholders beter te beschermen;
- het onderzoeken van vermeende of vermoede misstanden die onder de aandacht van de raad zijn gebracht;
- het stellen van vragen aan het college over beheersingsmaatregelen ter bewaking van doelstellingen, zodat deze in redelijkheid haalbaar zijn.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant

De accountant is verantwoordelijk voor:

- het inplannen en uitvoeren van de controle om redelijke zekerheid te bieden dat de jaarrekening geen materiële onjuistheden bevat, ongeacht of deze worden veroorzaakt door fraude of door fouten;
- het evalueren of de programma's en beheersingsmaatregelen van de entiteit waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt op de juiste wijze zijn opgezet en in werking gesteld;
- het evalueren van het proces van het management voor het beoordelen van de effectiviteit van programma's en beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van noemenswaardige fraude aan de zijde van het senior-management en de gevolgen voor de controleomgeving;
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat ze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Onze ‘audit tools’

Onze belangrijkste technologieën

We weten dat het belangrijk is om gelijke trend te houden met onze klanten. We passen onze aanpak aan de situatie aan om te komen tot een digitale controle oftewel meer gebruik te maken van onze technologie die naast die van u werkt. Het optimaal benutten van uw investering en verbetering zal tegelijkertijd leiden tot grotere voordelen voor de digitale controle van PwC. Hieronder is een beschrijving van deze tools en controletechnieken opgenomen.

Aura

Ons ERP-systeem dat de drijfveer is achter wereldwijde kwaliteit en consistentie.

Connect

Een tool voor gezamenlijk werken waarmee informatie snel en veilig kan worden gedeeld.

Continues Monitoring Platform

Het CMP monitort automatisch ingerichte controles in de IT-infrastructuur en applicaties en geeft realtime inzicht in de uitzonderingen daarop.

HR Insights

HR Insights is een applicatie die zich richt op de geautomatiseerde controle van de salariskosten.

Halo

Bekroonde gegevenscontrole-tool waarmee de betrouwbaarheid van informatie kan worden getoetst.

Begeleidende brief
Inhoudsopgave
Onze boodschappen
Onze controleaanpak
Communicatie
Bijlagen
Vereiste communicatie
Verantwoordelijkheden
Onze 'audit tools'
Afhankelijkheid van derden

Afhankelijkheid van derden

Een opsomming van de serviceorganisaties waaraan taken zijn uitbesteed die relevant zijn voor de jaarrekening

Een deel van uw gemeentelijke taken hebt u uitbesteed aan derden. Dit betekent dat voor de verantwoording van de bijbehorende baten en lasten u afhankelijk bent van verantwoordingen (vaak inclusief controleverklaringen) van derden voor het opstellen van uw jaarrekening.

Onderstaand hebben wij de met de organisatie uitgevoerde inventarisatie van deze afhankelijkheden weergegeven, inclusief de impact hiervan op onze werkzaamheden.

Onderwerp	Partij waaraan is uitbesteed	Heeft het college reeds afspraken gemaakt over tijdige aanlevering	
		Ja	Nee
1. Pgb Jeugd en Wmo	SVB	●	○
2. Eigen bijdrage Wmo	CAK	●	○